

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. spalio 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisinė valstybė – Veiksminga teisminė gynyba Sąjungos teisei priklausančiose srityse – ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – Teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principai – Bendrosios kompetencijos teismo teisėjo perkėlimas be jo sutikimo – Skundas – *Sąd Najwyższy (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych)* (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija, Lenkija) teisėjo priimta nutartis dėl nepriimtino – Teisėjas, kurį, remdamasis Nacionalinės teismų tarybos nutarimu, į pareigas paskyrė Lenkijos Respublikos Prezidentas, nepaisydamas to, kad šio nutarimo vykdymas buvo sustabdytas teismo nutartimi, kol Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą – Teisėjas, kuris nėra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas – Sąjungos teisės viršenybė – Galimybė laikyti tokią nutartį dėl nepriimtino negaliojančia“

Byloje C-487/19

dėl *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija, Lenkija) 2019 m. gegužės 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. birželio 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, inicijuotoje

W.Ż.,

dalyvaujant:

Prokurator Generalny zastępowany przez Prokuraturę Krajową, anksčiau – *Prokurator Prokuratury Krajowej Bożena Górecka*,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, kolegijų pirmininkai A. Prechal (pranešėja), M. Vilaras, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin ir N. Wahl, teisėjai D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos ir N. Jääskinen,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. rugsėjo 22 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: lenkų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- W.Ż., atstovaujamo *advokaci* S. Gregorczyk-Abram ir M. Wawrykiewicz,
- *Prokurator Generalny zastępowany przez Prokuraturę Krajową*, atstovaujamo R. Hernand, A. Reczka, S. Bańko, B. Górecka ir M. Słowińska,
- *Rzecznik Praw Obywatelskich*, atstovaujamo P. Filipek ir M. Taborowski,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, S. Żyrek ir A. Dalkowska,
- Europos Komisijos, atstovaujamos K. Herrmann, P. Van Nuffel ir H. Krämer, vėliau K. Herrmann ir P. Van Nuffel,

susipažinęs su 2021 m. balandžio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl ESS 2 straipsnio, 6 straipsnio 1 ir 3 dalių, 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, SESV 267 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant teisėjo W.Ż. inicijuotą bylą dėl *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teismų taryba, Lenkija; toliau – NTT) nutarimo, kuriame nuspręsta, kad nereikia priimti sprendimo dėl W.Ż. skundo, kuriuo užginčytas *Sąd Okręgowy w K.* (K. apygardos teismas, Lenkija) pirmininko sprendimas perkelti W.Ż. iš vieno šio teismo skyriaus į kitą (toliau – ginčijamas nutarimas); dėl šio nutarimo W.Ż. pateikė skundą *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) kartu su prašymu nušalinti visus *Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych* (Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija, Lenkija) teisėjus nuo šiai kolegijai priskirto to skundo nagrinėjimo.

Lenkijos teisė

Konstitucija

- 3 Konstitucijos 7 straipsnyje nustatyta:
„Viešosios valdžios institucijos veikia remdamosi teise ir neperžengdamos jos ribų.“
- 4 Konstitucijos 10 straipsnyje nustatyta:
„1. Lenkijos Respublikos santvarka grindžiama įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisminės valdžių atskyrimu ir pusiausvyra.
2. Įstatymų leidžiamąją valdžią įgyvendina Seimas ir Senatas. Vykdomąją valdžią įgyvendina Respublikos Prezidentas ir Ministrų Taryba. Teisminę valdžią įgyvendina teismai ir tribunolai.“

5 Konstitucijos 45 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą viešai ir teisingai, nepagrįstai neatidėliodamas išnagrinėtų kompetentingas, nepriklausomas ir nešališkas teismas.“

6 Konstitucijos 60 straipsnyje nustatyta:

„Lenkijos piliečiai, kurie naudojami visomis pilietinėmis teisėmis, turi teisę vienodomis sąlygomis užimti viešosios tarnybos pareigas.“

7 Konstitucijos 77 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Įstatymas niekam negali trukdyti teisme ginti savo pažeistas teises ir laisves.“

8 Konstitucijos 179 straipsnyje nustatyta:

„Teisėjus [NTT] siūlymu neterminuotam laikotarpiui skiria Respublikos Prezidentas.“

9 Konstitucijos 184 straipsnyje nustatyta:

„[*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas, Lenkija)] ir kiti administraciniai teismai, neperžengdami įstatyme nustatytų ribų, vykdo viešojo administravimo įstaigų veiklos kontrolę. <...>“

Naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas

10 2017 m. gruodžio 20 d. Respublikos Prezidentas pasirašė 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas, *Dz. U.*, 2018, 5 pozicija; toliau – naujasis Aukščiausiojo Teismo įstatymas). Šis įstatymas įsigaliojo 2018 m. balandžio 3 d.

11 Naujuoju Aukščiausiojo Teismo įstatymu, be kita ko, buvo įsteigta *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija.

12 Naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 26 straipsnyje nustatyta:

„[Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos] jurisdikcijai priklauso ypatingieji skundai, rinkimų ginčai ir ginčai dėl nacionalinio ar konstitucinio referendumų teisėtumo, rinkimų ir referendumo teisėtumo nustatymas, kitos viešosios teisės bylos, įskaitant bylas dėl konkurencijos apsaugos, energetikos reguliavimo, telekomunikacijų ir geležinkelio transporto, taip pat skundai dėl *Przewodniczy Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji* [(Nacionalinės radijo ir televizijos tarybos pirmininkas, Lenkija)] sprendimų ar skundai dėl pernelyg ilgos proceso bendrosios kompetencijos ir kariniuose teismuose ir [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] trukmės.“

13 Naujojo Aukščiausiojo Teismo įstatymo 29 straipsnyje numatyta, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjus skiria Respublikos Prezidentas NTT siūlymu.

NTT įstatymas

14 NTT veiklą reglamentuoja 2011 m. gegužės 12 d. *Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Nacionalinės teismų tarybos įstatymas; *Dz. U.*, 2011, Nr. 126, 714 pozicija), iš dalies pakeistas, be kita ko, 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz*

niektórych innych ustaw (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai; *Dz. U.*, 2018, 3 pozicija) ir 2018 m. liepos 20 d. *Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai; *Dz. U.*, 2018, 1443 pozicija) (toliau – NTT įstatymas).

15 NTT įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei eiti teisėjo pareigas pretenduoja keli kandidatai, [NTT] bendrai išnagrinėja ir įvertina visas pateiktas paraiškas. Tokiu atveju [NTT] dėl visų kandidatų priima nutarimą, jame pareiškia poziciją dėl siūlymo skirti į teisėjo pareigas teikimo.“

16 Šio įstatymo 43 straipsnyje nurodyta:

„1. [NTT] nutarimas tampa galutinis, jeigu jis neskundžiamas.

2. Jeigu 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą nutarimą ginčija ne visi procedūros dalyviai, jis tampa galutinis dėl tos dalies, kurioje išdėstytas sprendimas neteikti siūlymo skirti į teisėjo pareigas tų kandidatų, kurie nepateikė skundo, laikantis 44 straipsnio 1b dalies nuostatų.“

17 NTT įstatymo 44 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Procedūros dalyvis gali kreiptis į [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] dėl [NTT] nutarimo neteisėtumo, nebent atskirose nuostatose numatyta kitaip. <...>

1a. Individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, skundas gali būti pateiktas [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)]. Tokiais atvejais skundas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] nėra galimas. Skundas [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] negali būti grindžiamas tuo, kad buvo netinkamai įvertinta kandidatų atitiktis kriterijams, į kuriuos atsižvelgta priimant sprendimą dėl siūlymo skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas teikimo.

1b. Jeigu 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą nutarimą ginčija ne visi procedūros dalyviai, individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, šio nutarimo dalis, kurioje yra sprendimas teikti siūlymą skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, ir dalis, kurioje yra sprendimas neteikti siūlymo skirti eiti to paties teismo teisėjo pareigas, tampa galutinės tiems procedūros dalyviams, kurie nepateikė skundo.

<...>

3. [Civilinio proceso kodekso] <...> nuostatos, susijusios su kasaciniu skundu, taikomos nagrinėjant bylas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] ir [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)]. To įstatymo 87¹ straipsnio nuostatos netaikomos.

4. Individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo)] teisėjo pareigas, jeigu [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] panaikina [NTT] nutarimą neteikti siūlymo skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo)] teisėjo pareigas, tai prilyginama skundą pateikusio procedūros dalyvio kandidatūros patvirtinimui į laisvas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo)] teisėjo pareigas, dėl kurių

[*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiojo administracinio teismo)] sprendimo priėmimo dieną [NTT] vykdoma procedūra dar nėra pasibaigusi, o jeigu tokia procedūra nebevykdoma – į būsimas laisvas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo)] teisėjo pareigas, apie kurias turi būti paskelbta.“

- 18 NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalis į šį straipsnį įtraukta 2017 m. gruodžio 8 d. Įstatymu, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai, įsigaliojusiu 2018 m. sausio 17 d., o 1b ir 4 dalys įtrauktos 2018 m. liepos 20 d. Įstatymu, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai, įsigaliojusiu 2018 m. liepos 27 d. Iki šių pakeitimų toje 1a dalyje nurodyti skundai buvo teikiami *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pagal to paties 44 straipsnio 1 dalį.
- 19 2019 m. kovo 25 d. sprendimu *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas, Lenkija) pripažino NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalį prieštaraujančia Konstitucijos 184 straipsniui, iš esmės motyvuodamas tuo, kad toje 1a dalyje *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) suteikta jurisdikcija nėra pateisinama nei atitinkamų bylų pobūdžiu, nei minėto teismo organizacinėmis savybėmis ar jo taikoma procedūra. Tame sprendime *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas) taip pat nurodė, kad šis prieštaravimo Konstitucijai pripažinimas „neišvengiamai lemia visų vykstančių teismo procesų, grindžiamų panaikinta nuostata, užbaigimą“.
- 20 Vėliau NTT įstatymo 44 straipsnis buvo pakeistas 2019 m. balandžio 26 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas [NTT] įstatymas ir Administracinių teismų santvarkos įstatymas; *Dz. U.*, 2019, 914 pozicija) (toliau – 2019 m. balandžio 26 d. įstatymas); jis įsigaliojo 2019 m. gegužės 23 d. Nuo tada šio 44 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:
- „Procedūros dalyvis gali pateikti skundą [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] dėl [NTT] nutarimo neteisėtumo, nebent atskirose nuostatose numatyta kitaip. Individualiose bylose, susijusiose su paskyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, skundo pateikti negalima.“
- 21 Be to, 2019 m. balandžio 26 d. įstatymo 3 straipsnyje numatyta, kad „[i]ndividualios bylos dėl skundų, pateiktų dėl [NTT] nutarimų, susijusių su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo)] teisėjo pareigas, kurios yra iškeltos, bet nebaigtos nagrinėti iki šio įstatymo įsigaliojimo, pagal įstatymą yra nutraukiamos“.

Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas

- 22 2001 m. liepos 27 d. *Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymas) su pakeitimais (*Dz. U.*, 2019, 52 pozicija) 22a straipsnyje nustatyta:

„<...>

4b Teisėjo sutikimo būti perkeltam į kitą skyrių nereikia:

1) jeigu jis perkeliamas į kitą tos pačios srities bylas nagrinėjantį skyrių;

<...>

4c 4b straipsnio 1 <...> punkto nuostatos netaikomos teisėjui, kuris per trejų metų laikotarpį be jo sutikimo buvo perkeltas į kitą skyrių. <...>

5. Teisėjas arba teisėjas stažuotojas, kurio įgaliojimai buvo pakeisti taip, kad pasikeitė jo pareigų apimtis, visų pirma dėl to, kad buvo perkeltas į kitą atitinkamo teismo skyrių, gali [NTT] pateikti skundą per septynias dienas nuo pranešimo apie naujos pareigų apimtį nustatymą dienos. Skundas negali būti teikiamas, jeigu:

1) perkeliama į skyrių, kuriame nagrinėjamos tos pačios srities bylos;

<...>“

Civilinio proceso kodeksas

23 1964 m. lapkričio 17 d. *Ustawa - Kodeks postępowania cywilnego* (Įstatymas dėl Civilinio proceso kodekso patvirtinimo) su pakeitimais (*Dz. U.*, 2018, 1360 pozicija) (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 49 straipsnyje nustatyta:

„<...> teismas nušalina teisėją jo paties arba šalies prašymu, jeigu yra aplinkybių, dėl kurių gali kilti pagrįstų abejonių jo nešališkumu konkrečioje byloje.“

24 Civilinio proceso kodekso 50 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Kol nepriimtas sprendimas dėl prašymo nušalinti teisėją:

1) teisėjas, dėl kurio pateiktas prašymas, gali toliau nagrinėti bylą;

2) negali būti priimta jokie sprendimo ar priemonės, kuriais užbaigiamas procesas.“

25 Šio kodekso 365 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Galutinis sprendimas yra privalomas ne tik šalims ir jį priėmusiam teismui, bet ir kitiems teismams, kitoms valdžios institucijoms ir administracijos įstaigoms, taip pat kitiems asmenims įstatyme numatytais atvejais.“

26 Minėto kodekso 388 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jeigu kasacinio skundo atveju dėl sprendimo vykdymo šaliai gali būti padaryta nepataisoma žala, antrosios instancijos teismas gali sustabdyti skundžiamo sprendimo vykdymą, kol bus baigtas kasacinis procesas <...>. Sprendimas gali būti priimtas uždaramė posėdyje. <...>“

27 To paties kodekso 391 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Proceso pirmosios instancijos teisme normos pagal analogiją taikomos procesui antrosios instancijos teisme, jeigu nėra konkrečiai šį procesą reglamentuojančių nuostatų. <...>“

28 Civilinio proceso kodekso 398²¹ straipsnyje numatyta:

„Proceso apeliacinės instancijos teisme normos pagal analogiją taikomos procesui [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)], jeigu nėra konkrečiai šį procesą reglamentuojančių nuostatų <...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 29 W.Ż. eina teisėjo pareigas *Sąd Okręgowy w K.* (K. apygardos teismas). 2018 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu šio teismo pirmininkas, remdamasis Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymo 22a straipsnio 4b dalies 1 punktu, nusprendė perkelti W.Ż. iš to teismo skyriaus, kuriame iki tol ėjo pareigas, į kitą to paties teismo skyrių.
- 30 Remdamasis minėto įstatymo 22a straipsnio 5 dalimi, W.Ż. pateikė skundą dėl to sprendimo NTT. Ginčijamame nutarime NTT nusprendė, kad nereikia priimti sprendimo dėl šio skundo.
- 31 2018 m. lapkričio 14 d. W.Ż. pateikė skundą dėl ginčijamo nutarimo *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), kuriame šį skundą turi nagrinėti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija. Tokiomis aplinkybėmis W.Ż. taip pat pateikė prašymą nušalinti visus Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegiją sudarančius teisėjus, motyvuodamas tuo, kad, atsižvelgiant į jų skyrimo tvarką, šie teisėjai neatitinka reikalaujamų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijų. Šį prašymą turi nagrinėti *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija), sudaryta iš trijų teisėjų.
- 32 Dėl tos skyrimo tvarkos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, t. y. išplėstinės septynių teisėjų sudėties bylą nagrinėjanti *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija), nurodo, kad 2018 m. rugpjūčio 28 d. NTT nutarimas Nr. 331/2018, kuriuo Respublikos Prezidentui pasiūlyta skirti suinteresuotuosius asmenis eiti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos teisėjo pareigas, buvo apskūstas *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas, Lenkija) – skundus, remdamiesi NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalimi, pateikė kandidatai, kurių šiame nutarime NTT nesiūlė skirti.
- 33 Remdamasis Civilinio proceso kodekso 388 straipsnio 1 dalies, 398²¹ straipsnio 1 dalies ir NTT įstatymo 44 straipsnio 3 dalies nuostatomis *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) 2018 m. rugsėjo 27 d. galutine nutartimi nurodė sustabdyti Nutarimo Nr. 331/2018 vykdymą.
- 34 Nepaisydamas tų skundų ir tos nutarties, 2018 m. spalio 10 d. Respublikos Prezidentas paskyrė kai kuriuos kandidatus, kuriuos NTT teikė Nutarime Nr. 331/2018, eiti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos teisėjo pareigas.
- 35 Vėliau 2018 m. lapkričio 22 d. sprendimais *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) sustabdė bylų dėl jam pateiktų skundų nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl prejudicinių klausimų, kuriuos 2018 m. lapkričio 21 d. nutartimi jam pateikė tas pats nacionalinis teismas byloje, kurioje priimtas 2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *A.B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)* (C-824/18, toliau – Sprendimas *A.B. ir kt.*, EU:C:2021:153); ta byla susijusi su kitu NTT nutarimu, kuriuo Respublikos Prezidentui buvo pateikti tam tikri kandidatai, kad jie būtų paskirti eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) civilinių ir baudžiamųjų bylų kolegijų teisėjo pareigas. Šiais klausimais *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) iš esmės siekė išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę draudžiamos tokios nuostatos, kokios įtvirtintos NTT įstatymo 44 straipsnio 1a–4 dalyse.
- 36 2019 m. vasario 20 d. Respublikos Prezidentas paskyrė kandidatą, pasiūlytą taip pat NTT nutarime Nr. 331/2018, eiti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos teisėjo pareigas (toliau – atitinkamas teisėjas).

- 37 2019 m. kovo 8 d. atitinkamas teisėjas, nagrinėjantis bylą kaip vienas teisėjas, neturėdamas bylos medžiagos (ją tuo metu turėjo trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija)) ir neišklausęs W.Ż., priėmė nutartį atmesti kaip nepriimtina pastarojo skundą dėl ginčijamo nutarimo (toliau – ginčijama nutartis).
- 38 2019 m. kovo 20 d. sprendime trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) konstatavo, kad ginčijama nutartis priimta pažeidžiant Civilinio proceso kodekso 50 straipsnio 3 dalies 2 punktą, ir pabrėžė, kad pagal šią nuostatą draudžiama priimti sprendimą, kuriuo užbaigiamas procesas, kol nepriimtas sprendimas dėl prašymo nušalinti teisėją, kurį pateikė bet kuris kitas teisėjas. Tame pačiame sprendime minėtas teismas taip pat konstatavo, kad šia nutartimi buvo pažeista W.Ż. teisė į gynybą, kaip tai suprantama pagal Konstitucijos 45 straipsnio 1 dalį, 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalį ir Chartijos 47 straipsnį, nes tą nutartį priėmė bylos medžiagos neturinti institucija ir ji buvo priimta nesuteikiant W.Ż. galimybės susipažinti su prokuratūros pozicija.
- 39 Tame sprendime minėtas teismas taip pat nagrinėjo klausimą, ar atitinkamas teisėjas iš tikrųjų turi teisėjo statusą, nes, jeigu jo neturi, reikėtų daryti išvadą, kad ginčijama nutartis negalioja. Šio klausimo sprendimas yra svarbus tame pačiame teisme vykstančio nušalinimo proceso baigčiai, nes jeigu būtų nustatyta, kad ginčijama nutartis yra galiojanti, šis procesas turėtų būti nutrauktas konstatavus, kad nereikia priimti sprendimo dėl to, kad nėra bylos dalyko, o jeigu būtų nustatyta, kad ši nutartis yra negaliojanti, priešingai, reikėtų priimti sprendimą dėl W.Ż. prašymo nušalinti teisėją. Tokiomis aplinkybėmis trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) nusprendė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui šiuos klausimus:
- „1. Ar galioja vieno *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo priimta nutartis, kuria atmetas šiam teismui pateiktas skundas dėl NTT nutarimo, jeigu tas teisėjas buvo paskirtas į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), nepaisant to, kad prieš tai NTT nutarimas, kuriuo siūloma jį skirti eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas, buvo apskūstas *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) ir prieš paskyrimo rašto įteikimą bylos nagrinėjimas Vyriausiajame administraciniame teisme nebuvo užbaigtas, ir ar tokia nutartimi užbaigiamas procesas, kuris pradėtas pateikus tą skundą?
2. Ar atsakant į 1 punkte pateiktą klausimą svarbu tai, kad remdamasis [Civilinio proceso kodekso] 388 straipsnio 1 dalies, 398²¹ straipsnio ir [NTT įstatymo] 44 straipsnio 3 dalies nuostatomis *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) sustabdė NTT nutarimo vykdymą prieš įteikiant paskyrimo į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjus raštą?“
- 40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad atsakymas į šiuos jam pateiktus klausimus priklausys, be kita ko, nuo to, ar tokiomis aplinkybėmis paskirtas teisėjas yra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, SESV 267 straipsnį, Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą ir EŽTK 6 straipsnio 1 dalį.
- 41 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad jų nacionaliniai teismai, priimanys sprendimus Sąjungos teisei priklausančiose srityse, atitiktų tokius reikalavimus, o tai, be kita ko, reiškia, kad atitinkami teisėjai turi būti paskirti teisėtai.

- 42 Pirma, Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija turi nagrinėti, be kita ko, bylas Sąjungos teisei priklausančiose srityse, kaip antai susijusias su konkurencijos apsauga ir energetikos reguliavimu. Antra, ginčijama nutartis priimta byloje dėl nacionalinio teismo, kuriam pačiam tenka priimti sprendimus Sąjungos teisei priklausančiose srityse, teisėjo statuso ir nepriklausomumo apsaugos, todėl kiekvienoje pagrindinės bylos stadijoje turi būti laikomasi Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje nustatytų reikalavimų.
- 43 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad skiriant atitinkamą teisėją buvo padarytas akivaizdus ir tyčinis pagrindinių Lenkijos teisės nuostatų dėl teisėjų skyrimo procedūros pažeidimas.
- 44 Pirma, tas paskyrimas įvyko tuo metu, kai *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nagrinėjo skundą dėl Nutarimo Nr. 331/2018, kuriame pasiūlyta skirti atitinkamą asmenį. Iš Konstitucijos 179 straipsnio matyti, kad toks pasiūlymas turi esminę reikšmę, nes, kol dėl minėto skundo neaišku, ar tas nutarimas galioja, bet koks skyrimas į pareigas bus teisiškai nepagrįstas, taigi tokiu skundu iš tikrųjų siekiama užtikrinti skyrimo procedūros dalyvių teisės vienodomis sąlygomis užimti viešosios tarnybos pareigas ir teisės kreiptis į teismą apsaugą, kaip numatyta Konstitucijos 45 straipsnio 1 dalyje, 60 straipsnyje ir 77 straipsnio 2 dalyje.
- 45 NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalių nuostatos negali turėti įtakos tam, kas pirma išdėstyta. Iš tiesų, kaip pažymėta šio sprendimo 35 punkte, *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.*, nes šiam nacionaliniam teismui kilo abejonių dėl tų nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su Sąjungos teise. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad būtent atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo pateiktą išaiškinimą toje byloje *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) turi priimti sprendimą dėl minėto suderinamumo arba užtikrinti Sąjungos teisę atitinkantį tų nuostatų aiškinimą.
- 46 Antra, nepaisydamas to, kad *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) galutinėje nutartyje nurodė sustabdyti Nutarimo Nr. 331/2018 vykdymą, Respublikos Prezidentas priėmė sprendimą dėl ginčijamo skyrimo ir taip pažeidė Civilinio proceso kodekso 365 straipsnio 1 dalies, 391 straipsnio 1 dalies, 398²¹ straipsnio ir NTT įstatymo 44 straipsnio 3 dalies nuostatas. Skiriant atitinkamą teisėją taip pat buvo pažeisti Konstitucijos 7 ir 10 straipsniai, nes Respublikos Prezidentas nepaisė *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) suteiktų teisminių įgaliojimų.
- 47 Be to, tokį neteisėtą skyrimą reikia vertinti platesniame kontekste, t. y. atsižvelgiant į tai, kad taikoma vis daugiau priemonių, užkertančių kelią veiksmingai NTT nutarimų, kuriais siūloma skirti eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas, teisminei kontrolei.
- 48 Taigi atsižvelgtina į tai, kad, pirma, buvo priimtos NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalys, dėl kurių, kaip jau priminta, atitikties Sąjungos teisei buvo pateikti klausimai Teisingumo Teismui byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.*, antra, NTT ir Senato nariai pateikė prašymą *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas), kuris, išnagrinėjęs šį prašymą, 2019 m. kovo 25 d. sprendime pripažino, kad NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalis prieštarauja Konstitucijai, todėl visos *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) neišnagrinėtos bylos pagal skundus dėl tokių nutarimų turi būti nutrauktos, ir, trečia, buvo priimtas 2019 m. balandžio 26 d. įstatymas, kuriame nurodyta, kad nereikia priimti sprendimo dėl tų skundų, ir pagal kurį nebus leidžiama paduoti tokio pobūdžio skundų.

- 49 Be to, paminėtini kiti trūkumai, susiję su atitinkamo teisėjo skyrimu, tarp jų – tai, kad penkiolika dabartinės sudėties NTT narių, turinčių teisėjo statusą, buvo paskirti *Sejm* (Seimas), o ne pačių teisėjų, kaip buvo anksčiau, ir tai, kad tie NTT nariai buvo paskirti sutrumpinus pagal Konstituciją garantuojamą ankstesnės sudėties NTT narių kadencijos trukmę. Savo ruožtu dėl šių aspektų Teisingumo Teismui buvo pateikti prejudiciniai klausimai sujungtose bylose, kuriose priimtas 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A.K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)* (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982).
- 50 Atsižvelgdamas į visas aplinkybes, kuriomis buvo paskirtas atitinkamas teisėjas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad toks teisėjas neatitinka reikalaujamų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijų. Iš tiesų tos aplinkybės yra tokios, kad teisės subjektams gali kilti abejonių šiuo klausimu ir šis teisėjas gali patirti išorės spaudimą iš valdžios institucijų, kurios jį paskyrė ir paskui ėmėsi veiksmų, kad šis skyrimas nebegalėtų būti ginčijamas teisme. Tokiomis aplinkybėmis taip pat kyla šališkumo nagrinėjant pagrindinę bylą grėsmė, kaip matyti iš atitinkamo teisėjo priimtos ginčijamos nutarties.
- 51 Atsižvelgdama į tai, išplėstinė septynių teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar ESS 2 straipsnį, 6 straipsnio 1, 3 dalis ir 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, siejamus su [Chartijos] 47 straipsniu ir SESV 267 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad teismas, sudarytas iš vieno teisėjo, paskirto į teisėjo pareigas akivaizdžiai pažeidžiant valstybės narės teisės nuostatas dėl teisėjų skyrimo, visų pirma skiriant asmenį į teisėjo pareigas, nepaisant to, kad kompetentingam nacionaliniam teismui [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] buvo apskūstas nacionalinės institucijos sprendimas dėl pasiūlymo skirti jį į teisėjo pareigas, jo vykdymas buvo sustabdytas pagal nacionalinės teisės nuostatas ir prieš paskyrimo rašto įteikimą nebuvo baigtas bylos nagrinėjimas kompetentingame nacionaliniame teisme [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)], nėra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal <...> Sąjungos teisę?“

Procesas Teisingumo Teisme

Dėl prašymo taikyti pagreitintą procedūrą

- 52 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė, kad šiam jo prašymui priimti prejudicinį sprendimą būtų taikoma pagreitinta procedūra pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį. Grįsdamas savo prašymą šis teismas teigė, kad tokia procedūra yra pateisinama atsižvelgiant į tai, kad atsakymas į Teisingumo Teismui pateiktą prejudicinį klausimą galėtų turėti poveikį ne tik pagrindinei bylai, bet ir kelių kitų teisėjų, neseniai paskirtų į įvairias *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijas, teisminei veiklai, nes jie buvo paskirti iš dalies arba visiškai analogiškomis aplinkybėmis, kuriomis paskirtas atitinkamas teisėjas.
- 53 Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklaęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų išnagrinėta greitai.

- 54 Reikia priminti, kad tokia pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, skirta reaguoti į ypatingos skubos situaciją. Be to, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad pagreitinta procedūra gali būti netaikoma, kai dėl byloje kilusių teisinių problemų jautrumo ir sudėtingumo sunku taikyti tokią procedūrą, ypač kai neatrodo tinkama sutrumpinti rašytinę proceso Teisingumo Teisme dalį (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 55 Šioje byloje 2019 m. rugpjūčio 20 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklauses teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė netenkinti šio sprendimo 52 punkte nurodyto prašymo taikyti pagreitintą procedūrą.
- 56 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinė byla iš esmės susijusi su skundu, kuriame teisėjas ginčija sprendimą perkelti jį iš teismo skyriaus, kur iki tol ėjo pareigas, į kitą to paties teismo skyrių, ir prie kurio pridėtas prašymas dėl šį skundą turinčių nagrinėti teisėjų nušalinimo. Tokio pobūdžio byla savaime nėra tokia, dėl kurios gali atsirasti ypatingos skubos situacija.
- 57 Be to, nors pateiktas klausimas iš tiesų susijęs su pagrindinėmis Sąjungos teisės nuostatomis, jis yra sudėtingas, itin jautrus ir patenka į palyginti sudėtingą nacionalinį procedūrinį ir teisinį kontekstą, taigi jam negali būti taikoma procedūra, kuria nukrypstama nuo įprastų procedūros taisyklių. Reikia atsižvelgti ir į tai, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 45, 48 ir 49 punktų, tam tikros prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo abejonės, kuriomis grindžiamas prejudicinis klausimas, jau buvo išdėstytos kituose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą, kurie buvo išnagrinėti vėlesnėje proceso stadijoje.

Dėl žodinės proceso dalies ir prašymo atnaujinti šią proceso dalį

- 58 Pasibaigus rašytinei proceso daliai, 2020 m. rugsėjo 22 d. teismo posėdyje buvo išklaustyti suinteresuotųjų asmenų, be kita ko, Lenkijos vyriausybės žodiniai argumentai. 2021 m. balandžio 15 d. generalinis advokatas pateikė savo išvadą ir šioje stadijoje žodinė proceso dalis buvo baigta.
- 59 2021 m. gegužės 7 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo Lenkijos vyriausybės prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį.
- 60 Grįsdama šį prašymą ta vyriausybė nurodė, kad generalinio advokato išvadoje šioje byloje nacionalinių teisėjų skyrimo įvairiose valstybėse narėse procedūra pagal Sąjungos teisę įvertinta kitaip nei generalinio advokato G. Hogan išvadoje byloje *Repubblika* (C-896/19, EU:C:2020:1055) ir 2021 m. balandžio 20 d. Sprendime *Repubblika* (C-896/19, EU:C:2021:311).
- 61 Lenkijos vyriausybė taip pat mano, kad žodinės proceso dalies atnaujinimas nagrinėjamu atveju pateisinamas tuo, kad savo išvadoje, su kuria ši vyriausybė nesutinka, generalinis advokatas nepakankamai atsižvelgė į jos argumentus, todėl ši išvada nėra objektyvi.
- 62 Šiuo klausimu primintina, kad, pirma, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Teisingumo Teismo procedūros reglamente šio statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims nenumatyta galimybės pateikti pastabų dėl generalinio advokato išvados (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 63 Antra, pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis privalo dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją grindžiantys motyvai. Taigi suinteresuotojo asmens nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 64 Dėl Lenkijos vyriausybės teiginių, kad generalinio advokato išvada yra neobjektyvi, pakanka pažymėti, kad aplinkybė, jog ši vyriausybė mano, kad vykstant šiai prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrai į jos argumentus nebuvo pakankamai atsižvelgta šioje išvadoje, bet kuriuo atveju neįrodo to neobjektyvumo.
- 65 Be to, pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, gali bet kada nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą.
- 66 Vis dėlto nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, mano, kad, pasibaigus rašytinei proceso daliai ir Teisingumo Teisme surengtam posėdžiui, turi visą būtiną informaciją, kad galėtų išnagrinėti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Jis taip pat mano, kad Lenkijos vyriausybės pateiktame prašyme atnaujinti žodinę proceso dalį nenurodyta jokio naujo fakto, galinčio daryti įtaką sprendimui, kurį jis turi priimti.
- 67 Tokiomis aplinkybėmis nėra pagrindo atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl prejudicinio klausimo

- 68 Remiantis suformuota jurisprudencija, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Į tai atsižvelgdamas Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus (2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Ministrstvo za obrambo*, C-742/19, EU:C:2021:597, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 69 Nagrinėjamu atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutarties matyti, kad jo prašoma atsakyti į trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) pateiktus klausimus, nurodytus šio sprendimo 39 punkte. Šiais klausimais tas teismas siekia sužinoti, ar gali pagrįstai neatsižvelgti į ginčijamą nutartį, taigi, turi toliau nagrinėti pagrindinėje byloje jam pateiktą prašymą dėl nušalinimo, ar vis dėlto jis turi nuspręsti, kad nereikia priimti sprendimo dėl šio prašymo, nes ta nutartimi pripažintas nepriimtiniu *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pateiktas W.Ž. skundas dėl ginčijamo nutarimo ir taip užbaigtas ginčas pagrindinėje byloje.
- 70 Be to, reikia pabrėžti, kad tame nutarime NTT nusprendė, kad nereikia priimti sprendimo dėl W.Ž. skundo, kuriame ginčijamas *Sąd Okręgowy w K.* (K. apygardos teismas) (į šį teismą W.Ž. buvo paskirtas eiti teisėjo pareigas) pirmininko sprendimas perkelti šį teisėją be jo sutikimo iš teismo skyriaus, kur iki tol ėjo pareigas, į kitą to teismo skyrių.

- 71 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinami taip, kad nacionalinis teismas, nagrinėjantis prašymą dėl nušalinimo, pridėtą prie skundo, kuriame teisėjas ginčija sprendimą perkelti jį be jo sutikimo iš vieno teismo, į kurį paskirtas eiti pareigas, skyriaus į kitą, turi laikyti negaliojančia galutinės instancijos teismo vieno teisėjo priimtą nutartį atmesti tą skundą, nes, atsižvelgiant į tos instancijos teismo teisėjo skyrimo aplinkybes, toks teismas nėra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.
- 72 Dėl minėtų aplinkybių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausime visų pirma pabrėžia, kad atitinkamo teisėjo paskyrimo dieną teismine tvarka jau buvo apskūstas NTT nutarimas, kuriuo šį teisėją pasiūlyta skirti eiti pareigas, ir kad *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas), kuriam buvo pateiktas toks skundas, nurodė sustabdyti šio nutarimo vykdymą.
- 73 Kaip matyti iš šio sprendimo 45, 48 ir 49 punktų, nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamojoje dalyje šį prašymą pateikęs teismas taip pat nurodo, kad šiomis aplinkybėmis jam kilo abejonių dėl, pirma, nacionalinės teisės normų, reglamentuojančių tokius teismui teikiamus skundus ir *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) jurisdikciją juos nagrinėti, vėlesnių pakeitimų ir, antra, akivaizdaus NTT nepriklausomumo nebuvimo; be to, jis pabrėžė, kad abi šios problemos jau buvo iškeltos prašymuose priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismui pateiktuose atitinkamai byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.*, ir sujungtose bylose, kuriose priimtas 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A.K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)* (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982).

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 74 *Prokurator Generalny* (generalinis prokuroras, Lenkija) teigimu, teisėjų skyrimui taikytinos procedūrinės taisyklės, o tokio paskyrimo teisėtumo sąlygos priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai ir nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Tad šie klausimai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai.
- 75 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, nors valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso šių valstybių narių kompetencijai, vis dėlto įgyvendinamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis iš Sąjungos teisės joms kylančių įpareigojimų, ir tai pasakytina, be kita ko, apie nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su sprendimų dėl teisėjų skyrimo priėmimu, ir prireikus – nuostatas, susijusias su teismine kontrole, taikytina vykdant tokias skyrimo procedūras (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A.B. ir kt.* 68 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 48 punktą).
- 76 Be to, generalinio prokuroro argumentai iš tikrųjų yra susiję su pačia Sąjungos pirminės teisės nuostatų, nurodytų pateiktame klausime, taikymo sritimi ir aiškinimu, kuris akivaizdžiai priklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai pagal SESV 267 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 111 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 77 Lenkijos vyriausybė savo ruožtu teigia, kad prejudiciniu klausimu prašoma ne išaiškinti Sąjungos teisę, o tik patvirtinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo teiginį, kad atitinkamas teisėjas nėra nepriklausomas ir nešališkas ar teisėtai paskirtas, o tai reiškia nacionalinės teisės nuostatų, reglamentuojančių teisėjų skyrimo procedūrą, aiškinimą ir faktinių aplinkybių kvalifikavimą pagal tas nuostatas, taip pat klausimo, ar toks nacionalinės teisės pažeidimas lėmė ir Sąjungos teisės pažeidimą, nagrinėjimą. Tokie klausimai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai priimti prejudicinį sprendimą.
- 78 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad nors vykstant SESV 267 straipsnyje nurodytai procedūrai, grindžiamai aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos atskyrimu, pagrindinėje byloje nagrinėjamų faktinių aplinkybių konstatavimas bei vertinimas ir nacionalinės teisės aiškinimas bei taikymas priklauso tik nacionalinio teismo jurisdikcijai (žr., be kita ko, 2017 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Farkas*, C-564/15, EU:C:2017:302, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), Teisingumo Teismas vis dėlto turi pateikti nacionaliniam teismui, kuris į jį kreipėsi su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, Sąjungos teisės išaiškinimą, kurio gali prireikti sprendimui pagrindinėje byloje priimti, atsižvelgdamas į sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktą informaciją apie toje byloje taikytiną nacionalinę teisę ir šios bylos aplinkybes.
- 79 Antra, nors per tokią prejudicinę procedūrą Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su Sąjungos teisės normomis, jis vis dėlto yra kompetentingas pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui bet koki su Sąjungos teise susijusį išaiškinimą, kad šis galėtų įvertinti tokį suderinamumą ir priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 80 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl priimtimumo

- 81 Lenkijos vyriausybė ir generalinis prokuroras mano, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas dėl kelių aspektų.
- 82 Pirma, generalinis prokuroras teigia, kad nagrinėdamas skundą, kaip antai pateiktą dėl NTT nutarimo pagrindinėje byloje, *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) veikia ne kaip bylą nagrinėjantis teismas, bet kaip „teisinės apsaugos institucija“, dalyvaujanti „abstraktaus“ sprendimo priėmimo procedūroje.
- 83 Šiuo klausimu reikia priminti, kad sąlygos, kuriomis Teisingumo Teismas įgyvendina jurisdikciją prejudicinių sprendimų srityje, nepriklauso nuo nacionaliniuose teismuose vykstančio proceso pobūdžio ir tikslo. SESV 267 straipsnyje daroma nuoroda į sprendimą, kurį turi priimti nacionalinis teismas, tačiau nenumatyta specialios nuo šio sprendimo pobūdžio priklausančios procedūros (1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, EU:C:1981:302, 33 punktas).
- 84 Kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, nacionaliniai teismai gali kreiptis į Teisingumo Teismą nagrinėdami ginčą ir turėdami priimti sprendimą pagal teismo pobūdžio sprendimui priimti skirtą procedūrą (šiuo klausimu žr. 2013 m. sausio 31 d. Sprendimo *Belov*, C-394/11, EU:C:2013:48, 39 punktą).

- 85 Akivaizdu, kad taip yra nagrinėjamu atveju.
- 86 Iš tiesų, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) nagrinėja W.Ż. skundą dėl NTT nutarimo, kuriame nuspręsta, kad nereikia priimti sprendimo dėl šiai tarybai pateikto to teisėjo skundo, kuriame ginčijamas sprendimas perkelti jį be jo sutikimo iš vieno teismo, į kurį paskirtas eiti teisėjo pareigas, skyriaus į kitą.
- 87 Antra, Lenkijos vyriausybė teigia, kad Sąjungos teisės nuostatos, kurias prašoma išaiškinti nagrinėjamu atveju, netaikytinos pagrindinėje byloje ir kad jose visų pirma negali būti numatyta pareigų valstybei narei, kai ji nustato teisėjų perkėlimo sąlygas ar skyrimo procedūrą, taip pat pagal jas Respublikos Prezidentas neprivalo sustabdyti teisėjų skyrimo raštų išdavimo, kol *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) išnagrinės skundą dėl NTT nutarimo. Pagal ESS 5 straipsnį, siejamą su SESV 3 ir 4 straipsniais, visi šie klausimai priklauso tik valstybių narių kompetencijai.
- 88 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal nacionalinę teisę neturi jokios kompetencijos priimti sprendimą, *de facto* prilygstantį atitinkamo teisėjo įgaliojimų panaikinimui, o bet koks tokios kompetencijos suteikimas remiantis Sąjungos teise arba Teisingumo Teismo sprendimu pažeistų tam tikrus pagrindinius nacionalinius konstitucinius principus, taigi, ir ESS 4 straipsnio 2 dalį, teisinės valstybės, teisėjų nepašalinamumo ir teisinio saugumo principus.
- 89 Šiuo klausimu, viena vertus, šio sprendimo 75 punkte jau buvo priminta, kad įgyvendindamos savo kompetenciją, be kita ko, susijusią su nacionalinių normų, reglamentuojančių teisėjų skyrimo procedūrą ir jos teisminę kontrolę, priėmimu, valstybės narės privalo laikytis iš Sąjungos teisės joms kylančių įpareigojimų.
- 90 Kita vertus, reikia konstatuoti, kad Lenkijos vyriausybės pateikti argumentai iš esmės susiję su Sąjungos teisės nuostatų, dėl kurių pateiktas prejudicinis klausimas, taikymo sritimi ir aiškinimu, taip pat galimu šių nuostatų poveikiu, visų pirma atsižvelgiant į šios teisės viršenybę. Taigi tokie su pateikto klausimo esme susiję argumentai iš esmės negali lemti šio klausimo nepriimtinumą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A.B. ir kt.* 80 punktą).
- 91 Trečia, Lenkijos vyriausybė ir generalinis prokuroras mano, kad Teisingumo Teismo atsakymas į prejudicinį klausimą nėra būtinas nagrinėjant pagrindinę bylą.
- 92 Šios suinteresuotosios šalys pirmiausia teigia: kadangi ginčijama nutartimi buvo atmestas W.Ż. skundas dėl ginčijamo nutarimo, nebėra pagrindinėje byloje spręstino ginčo, todėl nebeliko prašymo dėl nušalinimo, kurį nagrinėja trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija), dalyko.
- 93 Vis dėlto šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktą prejudicinį klausimą yra būtinas tam, kad šis nacionalinis teismas galėtų atsakyti į jam trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) pateiktus klausimus, kuriais konkrečiai siekiama nustatyti, ar pastarasis teismas ginčijamą nutartį turi laikyti negaliojančia, todėl turi išnagrinėti jam pateiktą prašymą dėl nušalinimo.

- 94 Vadinas, nagrinėjimu atveju Teisingumo Teismo atsakymas yra būtinas tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir vėliau trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) galėtų išspręsti *in limine litis* iškeltus klausimus, paskui pastarasis teismas prireikus galėtų išnagrinėti pagrindinę bylą iš esmės (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Tokiomis aplinkybėmis Lenkijos vyriausybės ir generalinio prokuroro prieštaravimas turi būti atmestas.
- 95 Toliau generalinis prokuroras teigia, kad pagal nacionalinių teismų jurisprudenciją pagrindinėje byloje nagrinėjamas prašymas dėl nušalinimo turėjo būti pripažintas nepriimtiniu, nes buvo pateiktas dėl teisėjų, kuriems dar nebuvo paskirta nagrinėti atitinkamos bylos.
- 96 Vis dėlto šiuo klausimu pakanka priminti, jog iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytai prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrai, Teisingumo Teismui nepriklauso tikrinti, ar sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą buvo priimtas pagal nacionalines teismo veiklos organizavimo ir proceso taisykles (2015 m. birželio 16 d. Sprendimo *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), arba juo labiau nagrinėti, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme nagrinėjamas prašymas yra priimtinas pagal šias taisykles (šiuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Schnorbus*, C-79/99, EU:C:2000:676, 21 ir 22 punktus).
- 97 Galiausiai, generalinio prokuroro nuomone, nors pateiktas prejudicinis klausimas grindžiamas teiginiu, kad nagrinėjamu atveju nesilaikyta teisės normų, reglamentuojančių nacionalinę teisėjų skyrimo procedūrą, tokių nacionalinės teisės pažeidimų nenumatyta.
- 98 Vis dėlto šiuo klausimu šio sprendimo 78 punkte jau buvo priminta, kad, vykstant SESV 267 straipsnyje numatyta procedūrai, Teisingumo Teismui nepriklauso nei priimti sprendimo dėl nacionalinės teisės aktų aiškinimo ir taikymo, nei vertinti faktinių aplinkybių.
- 99 Galiausiai, ketvirta, generalinis prokuroras teigia, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išdėstyti motyvai neatitinka Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio reikalavimų. Toje nutartyje pasirinktinai nurodomos taikytinos nacionalinės teisės nuostatos ir toks nurodymas nepagrindžia tariamų nacionalinės teisėjų skyrimo procedūros pažeidimų, o priešasčių, kodėl buvo pasirinktos Sąjungos teisės nuostatos, kurias prašoma išaiškinti ir kurios būtų tinkamos nustatyti reikalaujamą šių nuostatų sąsają su pagrindinėje byloje taikytinomis nacionalinės teisės aktais, tas teismas taip pat nepaiškino.
- 100 Vis dėlto šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad iš šio sprendimo 3–28 ir 40–50 punktuose pateiktos informacijos matyti, jog prašyme priimti prejudicinį sprendimą yra visa būtina informacija, be kita ko, susijusi su nacionalinės teisės nuostatų, kurios nagrinėjamu atveju gali būti taikomos, turiniu, priešastimis, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos išaiškinimo, ir to teismo nustatyta šios nuostatos sąsaja su nurodytomis nacionalinės teisės normomis, todėl Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą dėl jam pateikto klausimo.
- 101 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

- 102 Kaip nurodyta ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, valstybės narės turi numatyti teisių gynimo priemones ir procedūras, kad užtikrintų teisės subjektams jų teisės į veiksmingą teisminę gynybą laikymąsi Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Sąjungos teisėje teisės subjektams numatytų teisių veiksmingos teisminės gynybos principas, į kurį daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, kuris įtvirtintas EŽTK 6 ir 13 straipsniuose ir patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 190 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi į Chartijos 47 straipsnio nuostatą reikia tinkamai atsižvelgti aiškinant ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 103 Dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos dalykinės taikymo srities pažymėtina, kad ši nuostata taikoma „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“, neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis valstybės narės įgyvendina šią teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį (2019 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Aukščiausiojo Teismo nepriklausomumas)*, C-619/18, EU:C:2019:531, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 192 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 104 Pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą kiekviena valstybė narė turi, be kita ko, užtikrinti, kad institucijos, priskirtos prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, ir dėl to galinčios priimti sprendimus dėl Sąjungos teisės taikymo ar aiškinimo, atitiktų veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus (Sprendimo *A.B. ir kt.* 112 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 105 Dėl pagrindinės bylos pirmiausia reikia priminti, kad W.Ž. pateiktame skunde *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) ginčijamas NTT nutarimas, kuriame nuspręsta, kad nereikia priimti sprendimo dėl skundo, su kuriuo W.Ž. kreipėsi į šią tarybą, ginčydamas *Sąd Okręgowy w K.* (K. apygardos teismas) pirmininko sprendimą perkelti jį iš to teismo skyriaus, kuriame iki tol ėjo pareigas, į kitą to paties teismo skyrių.
- 106 Šiuo klausimu neginčijama, kad *Sąd Okręgowy* (apygardos teismas) gali tekti priimti sprendimus dėl klausimų, susijusių su Sąjungos teisės taikymu ar aiškinimu, taigi pagal Sąjungos teisę jis, kaip „teismas“, priskiriamas prie Lenkijos teisių gynimo priemonių „Sąjungos teisei priklausančiose srityse“ sistemos, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas)*, C-192/18, EU:C:2019:924, 104 punktą ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 55 punktą).
- 107 Siekiant užtikrinti, kad toks teismas galėtų garantuoti veiksmingą teisminę gynybą, kaip reikalaujama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, itin svarbu, kad jis išliktų nepriklausomas, kaip tai patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kurioje, be kitų su pagrindine teise į veiksmingą gynybą susijusių reikalavimų, numatytas reikalavimas užtikrinti teisę į tai, kad būtų išnagrinėtų „nepriklausomas“ teismas (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația*

„*Forumul Judecătorilor din România*“ ir kt., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 194 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo Komisija / Lenkija (*Teisėjams taikoma drausminė tvarka*), C-791/19, EU:C:2021:596, 57 punktą).

- 108 Šis teismų nepriklausomumo reikalavimas, kuris yra neatsiejamas nuo teismo paskirties, yra teisės į veiksmingą teisminę gynybą ir pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmė, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, tarp jų teisinės valstybės vertybės, išsaugojimo garantas (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 51 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo Komisija / Lenkija (*Teisėjams taikoma drausminė tvarka*), C-791/19, EU:C:2021:596, 58 punktą).
- 109 Remiantis suformuota jurisprudencija, norint užtikrinti pagal Sąjungos teisę reikalaujamas nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas, būtina, kad egzistuotų taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties, jo narių skyrimo, įgaliojimų trukmės ir nusišalinimo, nušalinimo ir atšaukimo priežasčių, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, 53 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 110 Šiuo aspektu svarbu, kad teisėjai būtų apsaugoti nuo išorinės įtakos ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jų nepriklausomumui. Teisėjų statusui ir teisėjų pareigoms taikomos taisyklės visų pirma turi leisti užkirsti kelią ne tik bet kokiai tiesioginei įtakai, daromai teikiant nurodymus, bet ir netiesioginei įtakai, galinčiai pakreipti atitinkamų teisėjų sprendimus kuria nors linkme, ir pašalinti jų nepriklausomumo ar nešališkumo nebuvimo regimybę, galinčią pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România” ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 197 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 111 Būtina teisėjų laisvė nuo bet kokio išorinio poveikio ar spaudimo reikalauja visų pirma tam tikrų garantijų (kaip antai nepašalinamumo garantijos), padedančių apsaugoti asmenis, kuriems pavesta užduotis priimti teismo sprendimus (2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo Komisija / Lenkija (*Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas*), C-192/18, EU:C:2019:924, 112 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 112 Atsižvelgiant į ypatingą nepašalinamumo principo svarbą, šio principo išimtį leidžiama taikyti tik jei tai pateisinama teisėtu tikslu ir jeigu ji yra proporcinga šiam tikslui, su sąlyga, kad šis taikymas nesukelia teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamam teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai. Visuotinai pripažįstama, kad teisėjai gali būti atšaukti iš pareigų laikantis atitinkamos tvarkos, jeigu jie nebetinkami pareigoms dėl nedarbingumo arba šiurkštaus pažeidimo (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 5 d. Sprendimo Komisija / Lenkija (*Bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas*), C-192/18, EU:C:2019:924, 113 ir 115 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 113 Remiantis suformuota jurisprudencija, iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylantis teisėjų nepriklausomumo reikalavimas reiškia, kad pagal teisėjams taikomą drausminę tvarką turi būti užtikrinta, kad bus išvengta bet kokio pavojaus, kad tokia tvarka bus naudojama kaip politinės teismo sprendimų turinio kontrolės sistema. Priimtose taisyklėse, kurios apibrėžia, be kita ko, drausminius pažeidimus sudarančias veikas ir konkrečiai taikomas sankcijas, numato nepriklausomos instancijos įsikišimą laikantis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos

- 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teisės, tarp jų – teisė į gynybą, ir suteikia galimybę ginčyti teisme drausmės priežiūros institucijų sprendimus, yra garantijos, būtinos siekiant išsaugoti teisminės valdžios nepriklausomumą (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 198 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 61 punktas).
- 114 Perkeliant teisėją be jo sutikimo į kitą teismą arba, kaip yra pagrindinėje byloje, perkeliant teisėją be jo sutikimo iš vieno to paties teismo skyriaus į kitą taip pat gali būti pažeisti teisėjų nepašalinamumo ir nepriklausomumo principai.
- 115 Iš tiesų tokie perkėlimai gali būti priemonė kontroliuoti teismo sprendimų turinį, nes jie gali turėti ne tik įtakos atitinkamų teisėjų įgaliojimų apimčiai ir jiems priskirtų bylų nagrinėjimui, bet ir reikšmingų pasekmių teisėjų gyvenimui ir karjerai, taigi gali sukelti panašių padarinių kaip drausminė nuobauda.
- 116 Išnagrinėjęs įvairius tarptautinius dokumentus, susijusius su teisėjų perkėlimo problema, Europos Žmogaus Teisių Teismas pažymėjo, kad šie dokumentai leidžia daryti išvadą, kad teisminės valdžios institucijų nariai turi teisę į apsaugą nuo savavališko perkėlimo, kylančią iš teismų nepriklausomumo. Šiuo klausimu tas teismas, be kita ko, pabrėžė, kad, siekiant apsaugoti teisėjų nepriklausomumą nuo neleistinos išorės įtakos, svarbios yra procedūrinės garantijos ir teismo teisinių gynybų galimybė, kiek tai susiję su sprendimais, darančiais poveikį teisėjų karjerai, įskaitant jų statusą, visų pirma sprendimais juos perkelti be jų sutikimo (šiuo klausimu žr. 2021 m. kovo 9 d. EŽTT sprendimo *Bilgen prieš Turkiją*, CE:ECHR:2021:0309JUD000157107, 63 ir 96 punktus).
- 117 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, siejamos su Chartijos 47 straipsniu, kylantis teisėjų nepriklausomumo reikalavimas reiškia, kad pagal teisėjų perkėlimo be jų sutikimo tvarką, kaip ir pagal drausmės taisyklės, visų pirma turi būti užtikrinta, kad bus išvengta bet kokio dėl tiesioginių ar netiesioginių išorės veiksmų kylančio pavojaus šiam nepriklausomumui. Vadinas, šio sprendimo 113 punkte primintos taisyklės ir principai, susiję su teisėjams taikoma drausmine tvarka, *mutatis mutandis* turi būti taikomi ir tokie perkėlimo tvarkai.
- 118 Taigi svarbu yra tai, kad net jeigu tokias perkėlimo be sutikimo priemones ne pagal teisėjams taikytiną drausminę tvarką nustatė, kaip yra pagrindinės bylos atveju, teismo, kurio teisėjui skirtos šios priemonės, pirmininkas, jos gali būti taikomos tik dėl teisėtų priežasčių, visų pirma susijusių su gerą teisingumo vykdymą leidžiančiu užtikrinti turimų išteklių paskirstymu, o sprendimai dėl tokių priemonių gali būti ginčijami teisme laikantis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, tarp jų teisę į gynybą.
- 119 Dėl pagrindinės bylos aplinkybių pažymėtina, kad *Rzecznik Praw Obywatelskich* (ombudsmenas, Lenkija) Teisingumo Teisme, be kita ko, nurodė, pirma, kad W.Ž. ginčijamą sprendimą dėl perkėlimo laiko neteisėtu perkėlimu į žemesnes pareigas, nes jis buvo perkeltas iš apygardos teismo apeliacinės instancijos civilinių bylų skyriaus į to paties teismo pirmosios instancijos civilinių bylų skyrių, antra, kad W.Ž. buvo ankstesnės sudėties NTT narys ir atstovas spaudai ir žinomas dėl to, kad viešai kritikavo neseniai įvykdytą Lenkijos teisingumo sistemos reformą, ir, trečia, kad sprendimą dėl pagrindinėje byloje ginčijamo perkėlimo priėmusį teismo pirmininką vietoj ankstesnio to paties teismo pirmininko, kurio kadencija dar nebuvo pasibaigusi, savo nuožiūra paskyrė teisingumo ministras, remdamasis Bendrosios kompetencijos teismų santvarkos įstatymo 24 straipsnio 1 dalimi. Priminęs, kad W.Ž. skundo dėl sprendimo jį perkelti

- nagrinėjimas buvo nutrauktas ginčijamu nutarimu, ir tokiomis aplinkybėmis pakartodamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo abejones šiuo klausimu ombudsmenas taip pat pažymėjo, kad šį nutarimą priėmusi naujos sudėties NTT nėra nepriklausoma institucija.
- 120 Nors Teisingumo Teismas, į kurį, kaip nagrinėjamu atveju, kreiptasi su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, neturi jurisdikcijos tikrinti, kiek tokios aplinkybės ar kai kurios iš jų iš tikrųjų yra nustatytos, vis dėlto, siekiant užtikrinti galimybę veiksmingomis teisminės gynybos priemonėmis apsiginti nuo sprendimo perkelti be sutikimo, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, būtina, kad pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, laikydamasis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, galėtų patikrinti ir tokio sprendimo, ir tokios institucijos, kaip NTT, sprendimo, kad nereikia nagrinėti skundo dėl to sprendimo perkelti, pagrįstumą.
- 121 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 71 punkto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia nustatyti, ar pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į atitinkamo teisėjo skyrimo aplinkybes, pagal Sąjungos teisę reikalaujama laikyti negaliojančia ginčijamą nutartį, kuria tas teisėjas atmetė W.Ž. skundą dėl ginčijamo nutarimo. Kaip matyti iš šio klausimo formuluotės, juo konkrečiai siekiama išsiaiškinti, ar, atsižvelgiant į tas aplinkybes, šis teisėjas gali būti laikomas „pagal įstatymą įsteigtu nepriklausomu ir nešališku teismu, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę“.
- 122 Dėl šių sąvokų pažymėtina, kad iš Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos pirmo sakinio, o jis, kaip priminta šio sprendimo 102 punkte, iš esmės atspindi veiksmingos teisminės gynybos principą, kuris yra bendrasis Sąjungos teisės principas ir į kurį taip pat daroma nuoroda ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, matyti, kad kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kuo trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas.
- 123 Be to, Chartijoje įtvirtintos teisės atitinka EŽTK įtvirtintas teises, todėl pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį siekiama užtikrinti būtiną Chartijoje ir EŽTK numatytų teisių darną, nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės autonomijai. Remiantis su Pagrindinių teisių chartija susijusiais išaiškinimais (OL C 303, 2007, p. 17), Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį. Taigi Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad jo pateiktu Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos išaiškinimu būtų garantuojamas toks apsaugos lygis, kuris atitiktų pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį, kaip ją aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas, suteikiamą apsaugos lygį (šiuo klausimu žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Gambino ir Hyka*, C-38/18, EU:C:2019:628, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Simpson / Taryba ir HG / Komisija (Peržiūra)*, C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 72 punktą).
- 124 Šiuo klausimu Europos Žmogaus Teisių Teismas, be kita ko, pabrėžė, kad nors EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje garantuojama teisė kreiptis į „pagal įstatymą įsteigtą teismą“ yra savarankiška teisė, vis dėlto ji labai glaudžiai susijusi su „nepriklausomumo“ ir „nešališkumo“ garantijomis, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Taigi tas teismas, be kita ko, nusprendė, kad nors kiekvienu iš EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų institucinių reikalavimų siekiama konkretaus tikslo, dėl kurio jie tampa konkrečiomis teisingo bylos nagrinėjimo garantijomis, juos visus sieja tai, kad jais siekiama laikytis pagrindinių teisės viršenybės ir valdžių padalijimo principų; šiuo klausimu jis patikslino, kad kiekvienas iš šių reikalavimų grindžiamas būtinybe išsaugoti teisės subjektų

- pasitikėjimą teismine valdžia ir šios valdžios nepriklausomumą nuo kitų valdžių (2020 m. gruodžio 1 d. EŽTT sprendimo *Ástráðsson prieš Islandiją*, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 231 ir 233 punktai).
- 125 Konkrečiai dėl teisėjų skyrimo procedūros Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat nurodė, kad, atsižvelgiant į esminį šios procedūros poveikį geram teisminės valdžios veikimui ir teisėtumui demokratinėje teisės viršenybe grindžiamoje valstybėje, tokia procedūra neišvengiamai yra neatsiejama EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos sąvokos „pagal įstatymą įsteigtas teismas“ dalis, ir patikslino, kad teismo nepriklausomumas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, vertintinas, be kita ko, pagal tai, kaip šio teismo nariai buvo paskirti (2020 m. gruodžio 1 d. EŽTT sprendimo *Ástráðsson prieš Islandiją*, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 227 ir 232 punktai).
- 126 Savo ruožtu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad teisės kreiptis į pagal įstatymą įsteigtą nepriklausomą ir nešališką teismą užtikrinimo garantijos, būtent tos, kuriomis remiantis apibrėžiama teismo sąvoka ir sudėtis, yra kertinis teisės į teisingą bylos nagrinėjimą akmuo. Tam, kad teisės subjektai demokratinėje visuomenėje pasitikėtų teismais, būtina patikrinti, ar institucijos sudėtis atitinka tokio teismo apibrėžtį, kai šiuo klausimu kyla rimtų abejonių (žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Simpson / Taryba ir HG / Komisija (Peržiūra)*, C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 127 Vadovaujantis valdžių padalijimo principu, būdingu teisinės valstybės veikimui, visų pirma turi būti užtikrintas teismų nepriklausomumas nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios (2021 m. balandžio 20 d. Sprendimo *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 128 Kaip priminta šio sprendimo 109 ir 110 punktuose, norint užtikrinti nepriklausomumo ir nešališkumo garantijas, būtina, kad egzistuočių taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties ir jo narių skyrimo, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai.
- 129 Be to, 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Simpson / Taryba ir HG / Komisija (Peržiūra)* (C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) 73 punkte pakartodamas Europos Žmogaus Teisių Teismo suformuotą jurisprudenciją šiuo klausimu Teisingumo Teismas priminė, kad EŽTK 6 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje įterpus žodžių junginį „pagal įstatymą įsteigtas“ buvo siekiama išvengti, kad teismų sistemos organizavimas būtų paliktas vykdomosios valdžios diskrecijai, ir užtikrinti, kad ši sritis būtų reglamentuojama įstatymo, kurį įstatymų leidžiamoji valdžia priima laikydamasi kompetencijos įgyvendinimo taisyklių. Šis žodžių junginys pirmiausia atspindi teisinės valstybės principą ir susijęs ne tik su paties teismo steigimo teisiniu pagrindu, bet ir su kiekvieną bylą nagrinėjančio teismo sudėtimi ir bet kuria kita vidaus teisės nuostata, kurios nesilaikant vieno ar kelių teisėjų dalyvavimas nagrinėjant bylą tampa neteisėtas; tokios nuostatos pirmiausia susijusios su atitinkamo teismo narių nepriklausomumu ir nešališkumu.
- 130 Atsižvelgdamas į atitinkamą Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją Teisingumo Teismas dėl Sąjungos teisės nusprendė, kad pažeidimas, padarytas skiriant teisėjus atitinkamoje teismų sistemoje, lemia ir reikalavimo, kad teismas būtų įsteigtas pagal įstatymą, pažeidimą, ypač kai jis yra tokio pobūdžio ir sunkumo, kad kyla realus pavojus, jog kita valdžia, visų pirma vykdomoji, gali nepagrįstai pasinaudoti diskrecija, pažeisdama viso skyrimo proceso rezultata, ir dėl to teisės subjektams kyla pagrįstų abejonių dėl vieno ar kelių atitinkamų teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo, o taip yra tuo atveju, kai pažeidžiamos pagrindinės nuostatos,

kurios yra sudedamoji šios teismų sistemos steigimo ir veikimo dalis (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Simpson / Taryba ir HG / Komisija (Peržiūra)*, C-542/18 RX-II ir C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 75 punktą).

- 131 Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visus šio sprendimo 126–130 punktuose primintus principus ir atlikęs būtinus vertinimus, turės priimti galutinį sprendimą dėl to, ar visos aplinkybės, kuriomis buvo paskirtas atitinkamas teisėjas, ir visų pirma galbūt padaryti šio teisėjo skyrimo procedūros pažeidimai yra tokie, kad būtų galima daryti išvadą, jog teismas, kurio nariu būdamas toks teisėjas vienas priėmė ginčijamą nutartį, neveikė kaip „pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę.
- 132 Kaip iš esmės priminta šio sprendimo 78 punkte, pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas turi įgaliojimus ne taikyti Sąjungos teisės nuostatas konkrečiam atvejui, o tik priimti sprendimą dėl Sutarčių ir Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo.
- 133 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismas, remdamasis šiame SESV 267 straipsnyje įtvirtintu teismų bendradarbiavimu ir atsižvelgdamas į bylos medžiagą, gali nacionaliniam teismui pateikti Sąjungos teisės išaiškinimo gaires, kurios jam galėtų būti naudingos vertinant vienos ar kitos šios teisės nuostatos poveikį (šiuo klausimu žr. 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 201 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 134 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonų, ar priimdamas ginčijamą nutartį atitinkamas teisėjas buvo „pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas“, nes, pirma, skiriant šį teisėją jau buvo *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) pateiktas skundas, kuriuo ginčijamas NTT nutarimas Nr. 331/2018 dėl teikimo jį skirti, o tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, reiškia, kad tokiu skyrimu buvo pažeista taikytina nacionalinė teisė.
- 135 Vis dėlto šiuo klausimu tiek Lenkijos vyriausybė ir generalinis prokuroras, tiek Europos Komisija pažymėjo, kad pateikiant tą skundą galiojusios nacionalinės teisės normos, ypač NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalių nuostatos, kaip matyti iš jų formuluotės, neleidžia manyti, kad tokiu skundu galiausiai būtų galima užginčyti NTT pasiūlymą skirti kandidatą, taigi, ir užkirsti kelią šio asmens skyrimui.
- 136 Be to, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo vertinimas, kad atitinkamas teisėjas buvo paskirtas pažeidžiant teisėjų skyrimą reglamentuojančias nacionalinės teisės nuostatas, grindžiamas ne tuo, kad nagrinėjamu atveju buvo pažeistos NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalių nuostatos, o veikiau tuo, kad, to teismo nuomone, pačiomis šiomis nacionalinės teisės nuostatomis pažeidžiamos tam tikros Konstitucijos ir Sąjungos teisės nuostatos.
- 137 Taigi, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galiausiai nuspręstų, kad, atsižvelgiant į atitinkamo teisėjo skyrimo dieną galiojusią nacionalinę teisę, vien aplinkybė, kad toks skundas, koks nurodytas šio sprendimo 134 punkte, buvo nagrinėjamas *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas), aiškiai nebuvo tokia, kad galėtų sutrukdyti Respublikos Prezidentui paskirti šį teisėją, negalima pripažinti, kad tokiu paskyrimu buvo akivaizdžiai pažeistos pagrindinės teisėjų skyrimo taisyklės, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 130 punkte primintą jurisprudenciją.

- 138 Antra, vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė, kad, viena vertus, atitinkamas teisėjas buvo paskirtas pažeidžiant galutinę *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių, kuria sustabdytas Nutarimo Nr. 331/2018 vykdymas, nors, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, toks vykdymo sustabdymas reišė draudimą Respublikos Prezidentui imtis veiksmų dėl tokio skyrimo.
- 139 Šiuo klausimu, kaip matyti iš šio sprendimo 46 punkto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas rėmėsi tuo, kad tokiu paskyrimu buvo pažeistos Civilinio proceso kodekso 365 straipsnio 1 dalies, 391 straipsnio 1 dalies, 398²¹ straipsnio ir NTT įstatymo 44 straipsnio 3 dalies nuostatos, pagal kurias šiam teismui suteikiami įgaliojimai taikyti tokias laikinąsias apsaugos priemones, taip pat Konstitucijos 7 ir 10 straipsniai, susiję su vykdomosios ir teisminės valdžių padalijimu bei jų pusiausvyra ir šių valdžių veiksmų ribojimais.
- 140 Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pabrėžė, kad atitinkamo teisėjo paskyrimo dieną *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) jau buvo sustabdęs skundo dėl Nutarimo Nr. 331/2018 nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl to paties nacionalinio teismo pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.* Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) konkrečiai siekė, kad Teisingumo Teismas pateiktų išaiškinimą dėl minėtų NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalių nuostatų atitikties Sąjungos teisei ir pagal ją garantuojamai teisei į veiksmingą teisminę gynybą.
- 141 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, skiriant atitinkamą teisėją, visų pirma nebuvo galima neatsižvelgti į tai, kad Nutarimo Nr. 331/2018, kuriuo pasiūlyta skirti šį teisėją, galiojimas buvo sustabdytas galutine *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutartimi. Be to, buvo akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju tas galiojimas bus sustabdytas, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl to paties nacionalinio teismo 2018 m. lapkričio 22 d. nutartimi pateikto prejudicinio klausimo byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.*, ir kad tuo klausimu konkrečiai siekta išsiaiškinti, ar pagal Sąjungos teisę draudžiamos tokios nuostatos, kokios įtvirtintos NTT įstatymo 44 straipsnio 1b ir 4 dalyse. Galiausiai šiomis aplinkybėmis taip pat buvo aišku, kad Teisingumo Teismo atsakymas, kurio *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) laukė toje byloje, galėjo lemti būtinybę pagal Sąjungos teisės viršenybės principą netaikyti minėtų nacionalinės teisės nuostatų ir prireikus panaikinti visą šį NTT nutarimą.
- 142 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal visiško Sąjungos teisės veiksmingumo reikalavimą šios teisės reglamentuojamą ginčą nagrinėjantis teismas turi galėti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad užtikrintų visišką būsimo teismo sprendimo veiksmingumą. Iš tiesų SESV 267 straipsnyje nustatytos sistemos veiksmingumas susilpnėtų, jeigu nacionalinis teismas, sustabdęs bylos nagrinėjimą, kol Teisingumo Teismas atsakys į jo prejudicinį klausimą, negalėtų taikyti laikinųjų apsaugos priemonių iki savo sprendimo, kuris būtų priimtas po to, kai Teisingumo Teismas pateiktų atsakymą, priėmimo (šiuo klausimu žr. 1990 m. birželio 19 d. Sprendimo *Factortame ir kt.*, C-213/89, EU:C:1990:257, 21 ir 22 punktus ir 1995 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Atlanta Fruchthandelsgesellschaft ir kt. (I)*, C-465/93, EU:C:1995:369, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šios sistemos veiksmingumui taip pat būtų pakenkta, jeigu tokių laikinųjų apsaugos priemonių galios galėtų nepaisyti visų pirma valstybės narės, kurioje tos priemonės buvo nustatytos, valdžios institucija.

143 Taigi SESV 267 straipsnyje nustatytos sistemos veiksmingumui pakenkė tai, kad atitinkamas teisėjas buvo paskirtas pažeidžiant galutinės 2018 m. rugsėjo 27 d. *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutarties galią ir nelaukiant, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *A.B. ir kt.* Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad Sprendimo *A.B. ir kt.* rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas, remdamasis to sprendimo 156–165 punktuose išdėstytais motyvais, nurodė, kad ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nuostatos, kuriomis pakeičiama galiojanti nacionalinė teisė ir pagal kurias:

- pirma, nepaisant to, kad kandidatas eiti teisėjo pareigas tokia teisme, kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), pateikė skundą dėl tokios institucijos, kokia yra NTT, sprendimo atmesti jo kandidatūrą ir pateikti Respublikos Prezidentui kitų asmenų kandidatūras, šis sprendimas yra galutinis, kiek jame nurodyti kiti kandidatai, todėl šis skundas neužkerta kelio Respublikos Prezidentui skirti juos eiti pareigas, o galimas minėto sprendimo panaikinimas, kiek jame nepasiūlyta pareiškėjo kandidatūra, negali lemti naujo jo padėties vertinimo, siekiant galimo jo paskyrimo į atitinkamas pareigas, ir
- antra, toks skundas negali būti grindžiamas tuo, kad buvo netinkamai įvertinta kandidatų atitiktis kriterijams, į kuriuos atsižvelgta priimant sprendimą dėl siūlymo skirti teikimo,

jeigu nustatoma – o tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, – kad šios nuostatos gali teisės subjektams sukelti pagrįstų abejonių dėl to, ar pagal NTT nutarimus Respublikos Prezidento paskirtiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, visų pirma dėl įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios tiesioginės ir netiesioginės įtakos jiems, ir dėl jų neutralumo, kai susikerta interesai, ir todėl šie teisėjai gali būti nelaikomi nepriklausomais ir nešališkais, o tai gali pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.

144 Tame pačiame Sprendime *A.B. ir kt.* Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad, nustačius ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimą, Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo netaikyti minėtų nuostatų ir vietoje jų taikyti anksčiau galiojusias nacionalinės teisės nuostatas, kartu vykdydamas šiose nuostatose numatytą teisminę kontrolę.

145 Trečia, kaip matyti iš šio sprendimo 49 punkto, dėl aplinkybių, kuriomis buvo paskirtas atitinkamas teisėjas remiantis Nutarimu Nr. 331/2018, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodė, kad jam kilo abejonių dėl šį teisėją skirti pasiūliusios NTT nepriklausomumo.

146 Šios abejonės kilo dėl to, kad, pirma, buvo sutrumpinta kai kurių NTT iki tol sudariusių narių dar nepasibaigusi ketverių metų kadencija, numatyta Konstitucijos 187 straipsnio 3 dalyje, ir, antra, dėl neseniai padarytų NTT įstatymo pakeitimų penkiolika NTT narių, turinčių teisėjo statusą, kuriuos anksčiau rinko kiti teisėjai, į naujos sudėties NTT buvo paskirti Lenkijos įstatymų leidžiamosios valdžios, o tai reiškia, kad 23 iš 25 naujos sudėties NTT sudarančių narių buvo paskirti Lenkijos įstatymų vykdomosios ir leidžiamosios valdžios arba priklauso vienai ar kitai iš šių valdžių.

- 147 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas keliuose neseniai priimtuose sprendimuose turėjo galimybę patikslinti, kad vien dėl to, jog atitinkamus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjus paskyrė Respublikos Prezidentas, jie netapo nuo jo priklausomi, ir negali kilti abejonių dėl jų nešališkumo, jeigu po paskyrimo jiems nedaroma jokia spaudimo, o vykdydami savo pareigas jie negauna jokių nurodymų (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 133 punktas; Sprendimo *A.B. ir kt.* 122 punktas ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 97 punktas).
- 148 Vis dėlto tuose pačiuose sprendimuose Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad būtina įsitikinti, jog minėtų sprendimų dėl skyrimo materialinės sąlygos ir procedūrinės taisyklės yra tokios, kad teisės subjektams negalėtų kilti jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar atitinkamiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl šių teisėjų neutralumo, kai susikerta interesai, ir kad šiuo tikslu svarbu, kad tos sąlygos ir taisyklės būtų suformuluotos taip, kad atitiktų šio sprendimo 109 ir 110 punktuose primintus reikalavimus (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 134 punktas; Sprendimo *A.B. ir kt.* 123 punktas ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 98 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 149 Pažymėjęs, kad pagal Konstitucijos 179 straipsnį *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjus skiria Respublikos Prezidentas, remdamasis NTT (t. y. institucijos, kuriai pagal Konstitucijos 186 straipsnį yra pavesta užtikrinti teismų ir teisėjų nepriklausomumą) siūlymu, Teisingumo Teismas nurodė, kad tokios institucijos dalyvavimas teisėjų skyrimo procedūroje iš esmės gali prisidėti prie šios procedūros objektyvumo užtikrinimo, apribojant Respublikos Prezidento diskreciją, kai jis įgyvendina šioje srityje suteiktus įgaliojimus; vis dėlto jis patikslino, kad taip būtų tik tuo atveju, jei pati ši institucija būtų gana nepriklausoma nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių ir nuo institucijos, kuriai ji turi pateikti siūlymą dėl skyrimo (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 136–138 punktai; Sprendimo *A.B. ir kt.* 124 ir 125 punktai ir 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 99 ir 100 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 150 Teisingumo Teismas neseniai nusprendė, kad abi šio sprendimo 146 punkte nurodytos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo paminėtos aplinkybės, atsižvelgiant į tai, kad jos susiklostė tuo metu, kai buvo tikimasi, jog netrukus *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) atsilaisvins daug teisėjo vietų, gali sukelti pagrįstų abejonių dėl NTT nepriklausomumo ir jos vaidmens skiriant eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas (šiuo klausimu žr. 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjams taikoma drausminė tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 104–108 punktus).
- 151 Ketvirta, dėl konkrečių aplinkybių, kuriomis Respublikos Prezidentas paskyrė atitinkamą teisėją eiti Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijos teisėjo pareigas ir šis teisėjas vėliau priėmė ginčijamą nutartį, reikia pažymėti, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, pirma, kad tas teisėjas buvo paskirtas ir ta nutartis buvo priimta, nors nagrinėjant pagrindinę bylą *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) buvo pateiktas prašymas dėl visų teisėjų, tuo metuėjusių pareigas Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegijoje, nušalinimo. Antra, iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktų teiginių taip pat matyti, kad prašymą dėl nušalinimo pagrindžiantys motyvai susiję, be

- kita ko, su Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegiją sudarančių teisėjų skyrimo aplinkybėmis, t. y. aplinkybėmis, daugeliu aspektų panašiomis į tas, kuriomis buvo paskirtas pats atitinkamas teisėjas.
- 152 Dėl šio sprendimo 138–151 punktuose nurodytų aplinkybių (vertinamų kartu), viena vertus, gali tekti daryti išvadą, kad atitinkamas teisėjas buvo paskirtas akivaizdžiai pažeidžiant pagrindines taisykles dėl *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų skyrimo procedūros, kurios yra sudedamoji atitinkamos teismų sistemos steigimo ir veikimo dalis, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 130 punkte nurodytą jurisprudenciją, tačiau šiuo klausimu galutinį vertinimą turi atlikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 153 Kita vertus, laikantis tos pačios sąlygos dėl galutinio vertinimo, visomis tomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat gali tekti daryti išvadą, jog atitinkamo teisėjo skyrimo aplinkybės yra tokios, kad buvo pažeistas viso pagrindinėje byloje nagrinėjamo skyrimo proceso rezultatas, todėl teisės subjektams gali kilti pagrįstų abejonių dėl to, ar tam teisėjui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai, taip pat jiems gali atrodyti, kad tas teisėjas nėra nepriklausomas ir nešališkas, o tai gali pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.
- 154 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų tokias išvadas, reikėtų konstatuoti, kad aplinkybės, kuriomis buvo paskirtas atitinkamas teisėjas, yra tokios, kad nagrinėjamu atveju gali užkirsti kelią tam, kad būtų įvykdytas iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylantis reikalavimas, pagal kurį, jeigu teismas, kaip antai toks, kuriame tas teisėjas šiuo atveju būtų nagrinėjo kaip vienas teisėjas, turi priimti sprendimą dėl teisėjo, kuriam, kaip ir W.Z., gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, perkėlimo be jo sutikimo, toks teismas turi būti įsteigtas pagal įstatymą, nepriklausomas ir nešališkas, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą.
- 155 Tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsakydamas į klausimus, kuriuos jam pateikė trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija), dar turės nurodyti, kad pagal Sąjungos teisės viršenybės principą tas teismas privalo laikyti negaliojančia ginčijamą nutartį, o tam užkirsti kelio negali jokia nacionalinės teisės nuostata.
- 156 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, pagal Sąjungos teisės viršenybės principą Sąjungos teisė laikoma viršesne už valstybių narių teisę. Taigi pagal šį principą reikalaujama, kad visos valstybių narių institucijos užtikrintų visišką įvairių Sąjungos teisės normų veiksmingumą, o valstybių narių teisė negali pakenkti šių normų veiksmingumui tų valstybių teritorijoje (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 244 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 157 Taigi pagal Sąjungos teisės viršenybės principą tai, kad valstybė narė remiasi nacionalinės teisės nuostatomis, kurios gali būti net ir konstitucinio lygmens, negali pakenkti Sąjungos teisės vienovei ir veiksmingumui. Iš tiesų, remiantis suformuota jurisprudencija, Sąjungos teisės viršenybės principas daro poveikį visoms valstybės narės institucijoms, ir tam negali kliudyti net ir konstitucinio lygmens vidaus nuostatos (šiuo klausimu žr. 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 245 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 158 Visų pirma kiekvienas nacionalinis teismas, nagrinėdamas jo jurisdikcijai priklausančią bylą, kaip valstybės narės institucija privalo netaikyti jokios nacionalinės teisės nuostatos, prieštaraujančios Sąjungos teisės normai, kuri yra tiesiogiai veikianti jo nagrinėjamoje byloje (2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 248 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 159 Taigi, kadangi ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje valstybėms narėms nustatytas aiškus ir tikslus įpareigojimas pasiekti rezultatą, ir jis nėra susietas su jokia sąlyga dėl nepriklausomumo, kuris turi būti būdingas teismams, turintiems aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija) turi pareigą pagal jai suteiktą jurisdikciją užtikrinti visišką šios nuostatos veiksmingumą (šiuo klausimu žr. 2021 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, 250 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), todėl nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 39 punkte, ginčijamą nutartį reikės laikyti negaliojančia (su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar turi atlikti vertinimą).
- 160 Šiuo klausimu dar reikia patikslinti, kad jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog tą nutartį priėmė institucija, kuri nėra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, šiuo atveju negalima veiksmingai remtis su teisinio saugumo principu ar tariama *res judicata* galia susijusiais argumentais, kad būtų užkirstas kelias teismui, kaip antai trijų teisėjų *Sąd Najwyższy (Izba Cywilna)* (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų kolegija), tokią nutartį laikyti negaliojančia.
- 161 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinami taip, kad nacionalinis teismas, nagrinėjantis prašymą dėl nušalinimo, pridėtą prie skundo, kuriame Sąjungos teisę aiškinančio ir taikančio teismo teisėjas ginčija sprendimą perkelti jį be jo sutikimo, turi laikyti negaliojančia – jeigu tai būtina Sąjungos teisės viršenybei užtikrinti, atsižvelgiant į nagrinėjamą procesinę situaciją, – galutinės instancijos teismo vieno teisėjo priimtą nutartį atmesti tą skundą, jeigu iš visų sąlygų ir aplinkybių, kuriomis vyko šio tokią nutartį priėmusio teisėjo skyrimo procedūra, matyti, kad jis buvo paskirtas akivaizdžiai pažeidžiant pagrindines taisykles, kurios yra sudedamoji atitinkamos teismų sistemos steigimo ir veikimo dalis, ir kad pažeidžiamas visos tos procedūros rezultatas, taip sukeliant teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl atitinkamo teisėjo nepriklausomumo ir nešališkumo, todėl tos nutarties negalima laikyti tokia, kurią priėmė pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 162 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa ir Sąjungos teisės viršenybės principas turi būti aiškinami taip, kad nacionalinis teismas, nagrinėjantis prašymą dėl nušalinimo, pridėtą prie

skundo, kuriame Sąjungos teisę aiškinančio ir taikančio teismo teisėjas ginčija sprendimą perkelti jį be jo sutikimo, turi laikyti negaliojančia – jeigu tai būtina Sąjungos teisės viršenybei užtikrinti, atsižvelgiant į nagrinėjamą procesinę situaciją, – galutinės instancijos teismo vieno teisėjo priimtą nutartį atmesti tą skundą, jeigu iš visų sąlygų ir aplinkybių, kuriomis vyko šio tokią nutartį priėmusio teisėjo skyrimo procedūra, matyti, kad jis buvo paskirtas akivaizdžiai pažeidžiant pagrindines taisykles, kurios yra sudedamoji atitinkamos teismų sistemos steigimo ir veikimo dalis, ir kad pažeidžiamas visos tos procedūros rezultatas, taip sukeliant teisės subjektams pagrįstų abejonių dėl atitinkamo teisėjo nepriklausomumo ir nešališkumo, todėl tos nutarties negalima laikyti tokia, kurią priėmė pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Parašai.